

รายงาน STAG โรคติดเชื้อไวรัสซิกา

ยุง *Culex quinquefasciatus* นำโรคติดเชื้อไวรัสซิกาได้หรือไม่

Rosilainy Surubi Fernandes และคณะ (2016) ได้ศึกษาพบว่ายุงรำคาญชนิด *Culex quinquefasciatus* ในเมือง Rio de Janeiro ซึ่งเป็นยุงน้ำคร่ำที่พบในเขตเมืองทั่วโลก ไม่มีความไวในการแพร่โรคหรือสามารถดำรงเชื้อไวรัสซิกาให้คงอยู่ในธรรมชาติได้ คณะวิจัยได้ทำการศึกษายุงชนิดนี้ถึง 4 ประชากร โดยให้กินเลือดที่มีเชื้อไวรัสซิกาแล้วติดตามตรวจหาเชื้อไวรัสในน้ำลายยุงที่ทดสอบเป็นเวลานานถึง 3 สัปดาห์ (ไวรัสที่ใช้ทดลองเป็นสายพันธุ์ Asian genotype มี 2 สายพันธุ์คือ 1. สายพันธุ์ Rio-U1 และ 2. สายพันธุ์ Rio-S1 ที่แยกได้จากปัสสาวะและน้ำลายของผู้ป่วยจำนวน 2 รายตามลำดับ) ผลการทดลองปรากฏว่าไม่พบเชื้อไวรัสในน้ำลายของยุงเลย ในขณะที่ยุงลายบ้าน *Aedes aegypti* มีอัตราการติดเชื้อไวรัสสูงมากอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่ายุงลายบ้านจะมีเชื้อในปริมาณปานกลางถึงสูงมากหลังจากได้รับเชื้อเข้าสู่ร่างกายแล้ว 14 วัน คณะวิจัยสรุปว่ายุง *Culex quinquefasciatus* ไม่สามารถแพร่โรคติดเชื้อไวรัสซิกาได้ นอกจากนี้ F Amraoui และคณะ (2016) ได้ศึกษาในยุง *Culex quinquefasciatus* และ *Culex pipiens* โดยวิธีให้ยุงกินเลือดที่มีเชื้อสายพันธุ์ Asian genotype ZIKV (strain NC-2014-5132), พบว่ายุงทั้ง 2 ชนิดสามารถติดเชื้อได้แต่เชื้อจะอยู่เฉพาะในส่วนของลำตัว ไม่สามารถกระจายไปสู่หัวของยุงได้ยกเว้นยุง *Culex quinquefasciatus* ตรวจพบเชื้อในหัวได้บ้าง (พบ 1/41 ตัวใน 14 วันหลังกินเลือดที่มีเชื้อ, 3/40 ตัว ใน 21 วันหลังกินเลือดที่มีเชื้อ และพบไวรัสในหัวยุงเพียงไม่เกิน 15 อนุภาคเท่านั้น ส่วนยุง *Culex pipiens* ไม่สามารถตรวจพบไวรัสในหัวยุงได้เลย) ส่วนการศึกษาในน้ำลายยุงพบว่ายุงทั้ง 2 ชนิดไม่มีเชื้อเจริญอยู่ในน้ำลายเลย คณะวิจัยสรุปว่ายุงทั้งสองชนิดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้โรคนี้อันตรายแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และยุงทั้ง 2 ชนิดไม่สามารถแพร่โรคได้ในช่วงของการศึกษา (21 วันหลังจากกินเลือดที่มีเชื้อ)

สรุปยุง *Culex quinquefasciatus* สามารถติดเชื้อในร่างกายได้แต่เชื้อไม่สามารถเคลื่อนเข้าไปอยู่ในน้ำลายยุงได้ พบได้แต่ส่วนที่อยู่ภายนอกต่อมน้ำลาย จึงไม่มีความสำคัญมากต่อยุงลายบ้านและยุงลายสวนหรือในธรรมชาติอาจไม่เกี่ยวข้องกับการแพร่โรคเลยก็ได้เพราะยุงชนิดนี้ชอบกินเลือดคนมากกว่าเลือดคน

ณ วันที่ 17 พ.ย. 2559

โดย ดร.ปิติมงคลกลางกูร

สำนักโรคติดต่อหน้าโดยแมลง